

כב' השופט ליאור ברין

“במקרה הנוכחי, הטוענים לא הביאו אף לא ראיה אחת לטענתם, לא ראיה מוצקה, לא קלושה, לא ראיה לכאורה, לא בדל ראיה ואף לא גרגר אבק הנחזה להיות משהו שקרוב לראיה. מאומה – סתם הכפשה מכוערת והטלת דופי באנשים מכובדים שביצעו את תפקידם ביושר ובהגיונות.”

בית משפט לעניני משפחה בתל אביב - יפו

10 אוג 2025
23888-11- ,66974-12-22
33917- ,33881-08-23 ,22
08-23

ליאור ברינגר

כב' השופט

- 1. XXX ת"ז XXXXXXXXXXXX
- 2. XXX ת"ז XXXXXXXXXXXX
- 3. XXX ת"ז XXXXXXXXXXXX
- 4. XXX ת"ז XXXXXXXXXXXX
- 5. XXX

התובעים

ע"י עו"ד ליאור קשלס - בשם התובעים 1-4
עו"ד יואב גולן - בשם התובע 5

- נגד -

- 1. XXX ת"ז XXXXXXXXXXXX ז"ל
- 2. XXX
- 3. XXX
- 4. XXX
- 5. XXX
- 6. XXX
- 7. XXX
- 8. XXX

נתבעים/המתנגדים

ע"י עו"ד יהונתן קניר - בשם המתנגדים 1-3

פסק דין

1. המנוח מ.פ. ז"ל נפטר ביום 6.6.22 בהיותו אלמן, בגיל 104 שנים לערך. עזבונו של המנוח כולל בית בס. בשווי של כ- 20 מיליון ₪ וסכום של כ- 2.5 מיליון ₪ בבנק (סע' 84 לסיכומי המתנגדים). נוסף לכך כולל העיזבון פריטים סנטימנטליים שערכם הכספי אינו רב, כגון כלי כסף וספרי קודש.
2. המנוח היה בעלים של מפעל טקסטיל מצליח, יחד עם שותפים אחרים. למנוח נולדו שני בנים ושניהם עבדו עמו במפעל: הבן ד' (תובע 2) והבן א' (נתבע 1). בשלב כלשהו, לקראת סוף שנות השמונים של המאה הקודמת נקלע המפעל לקשיים, מונה לו כונס נכסים ולבסוף המפעל נסגר (ר' עדותה של א.פ. בעמ' 83, עדות מ.פ. ע' 120, עדותו של ד.פ. ע' 158 ואילך: **הערה**: במספור עמודי הפרוט' נפלה טעות: הפרוט' מיום 14.2.24 מסתיים בעמ' 171 והפרוט' הבא אחריו, מיום 21.2.24 מתחיל בעמ' 89 (במקום 172).
3. המנוח כעס על בנו ד' והאשים אותו בכך שהוא ניסה להשתלט על המפעל, שהוא הביא לקריסתו, שהבן חמס את אביו ולקח ממנו כסף, שניסה להשתלט על המפעל יחד עם שותפים זרים, לכן המנוח ואשתו כעסו מאוד על בנם ד' (ראה עדותו של הבן ד' מיום 21.2.24 עמ' 158 ואילך, וכן ראה דברי ב"כ המלומד של הנתבעים, עו"ד יהונתן קניר, שם בעמ' 160 ואילך).
4. סופו של דבר המפעל נסגר בסוף שנות ה-80, המנוח נותר עם רכוש שהספיק לכלכלו בכבוד עד מותו, אולם בניו ד' ו-א' נקלעו לקשיים כלכליים, נאלצו לעבוד קשה וחיו ברמת חיים נמוכה משמעותית מזו שהורגלו אליה בצעירותם. הבן ד' עובד כמאבטח בבית ספר (ע' 166) ואילו הבן א' עבד כנהג מונית ונזקק לעזרה שוטפת מאביו, כ- 4,000 ₪ מידי חודש.
5. אין חולק שהמנוח חש כלפי בנו ד' טינה ואכזבה עמוקה מהתנהגותו, תחושה שגרמה לנתק מתמשך של עשרות שנים בין השניים (סעיף 12 לסיכומי הנתבעים). ודוק: לבן ד' גרסה שונה באשר לסיבות לכעס ולנתק, אולם כאמור, אין מחלוקת שהמנוח כעס מאוד על בנו ד' והיה ביניהם נתק משך עשרות שנים.
6. בשנים שלאחר המתואר לעיל, משנת 1990 ואילך, ערך המנוח 6 צוואות בהן ציווה כיצד יחולק רכושו לאחר מותו, כאשר המוטיב המשותף לכל 6 הצוואות הוא שהבן ד' נושל מעיזבונו המנוח ולא קיבל מאומה. בכל 6 הצוואות ציווה מנוח את רכושו בחלקים שונים, לבנו א' ול-6 נכדיו: 2 ילדיו של א' ו- 4 ילדיו של ד'.
7. ביום 18.10.18, בהיותו כבין 100 שנים ערך המנוח צוואה נוספת, בה ציווה את רכושו כדלקמן:
 . חצי מהבית בס. ל- 2 בניו (ד' ו-א') בחלקים שווים, לכל אחד מהם רבע מהבית.
 . את החצי האחר של הבית ואת הכסף בבנק ציווה ל- 6 נכדיו בחלקים שווים, לכל אחד מהם שישית. התוצאה היא שכל אחד מבניו של המנוח יקבל כ- 5 מיליון ₪ וכל אחד מנכדיו יקבל כ- 2 מיליון ₪ (להלן: הצוואה).

8. התובעים עותרים למתן צו קיום לצוואה ואילו הנתבעים מתנגדים לכך מ-2 טעמים עיקריים: היעדר כשירות של המנוח לחתום על הצוואה, והשפעה בלתי הוגנת של התובעים, אשר השפיעו על המנוח לערוך את הצוואה.
9. אשר להשפעה בלתי הוגנת, טענה זו לא הוכחה כלל, אף לא בראשית ראייה. מטעם המתנגדים העידה גב' א.פ., אשתו של הבן א' (פרוט' 7.2.24 עמ' 50 ואילך). לטענתה, גרושתו של הבן ד' "כנראה" השפיעה על המנוח בשיחות טלפון. למנוח היה מטפל שגר עימו בביתו משנת 2012 עד מותו, מר כ.ק. לטענת העדה, המטפל סיפר לה שגרושתו של ד' שוחחה עם המנוח בטלפון ואף הגיעה לבקרו בביתו מידי פעם. אותה גב', גרושתו של ד', העידה בביהמ"ש (פרוט' 21.2.24 עמ' 124) ושיתפה כי למרות גירושיה מ-ד' בשנת 1999, היא נשארה כל השנים בקשר טוב עם המנוח, נהגה לבקר בביתו מידי פעם, שוחחה עמו, שיתפה אותו בחייה והכירה לו את בעלה החדש (עמ' 133).
10. אשתו של הבן א' הוסיפה וסיפרה, כי בזמן השבעה על המנוח, היא שמעה את גרושתו של ד' משוחחת בטלפון עם הבן ד' ואמרה לו שיהיה צמוד לתוכנית (עמ' 58). איזו תכנית, במה מדובר? לעדה אין מושג. היא חושבת, מניחה, משערת, אבל אן לה ידיעה כלשהי, גם לא בערך, על השפעה בלתי הוגנת כלשהי מצד מישהו (עמ' 59). מעבר לכך, מצאתי את עדותה של העדה א.פ. חסרת מהימנות לחלוטין, כפי שאפרט בהמשך.
11. מטעם המתנגדים העיד מר מ.פ. נכדו של המנוח, בנם של הבן א' ואשתו א.פ. הנ"ל (פרוט' 14.2.24 עמ' 153-112). גם עדותו של עד זה, כמו של אימו, אינה אמינה (בלשון המעטה), כפי שיפורט בהמשך. העד מ.פ. טען גם הוא לקיומה של השפעה בלתי הוגנת, אולם לא ידע להסביר מי וכיצד השפיע על המנוח השפעה כלשהי, הוגנת או שאינה הוגנת. טענתו היחידה של העד לעניין זה היא שהצוואה אינה הגיונית, שאין היגיון בכך שסבא עשה 6 צוואות בהן נישל את הבן ד' ולפתע, בערוב ימיו ערך צוואה שונה, בה לא נישל אותו. מכך מסיק העד כי "כנראה" שהייתה השפעה על המנוח (עמ' 146).
12. טענתו של העד, נכונה או לא, אינה טענה שבעובדה אלא "הנחה", "מסקנה", שמקומה בטיעונים משפטיים. לא מדובר בעובדה שידועה לעד ולפיכך עדותו אינה מוספיה מאומה להוכחת טענת המתנגדים בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת על המנוח.
13. מטעם המתנגדים העידה גב' א.ל.פ. נכדתו של המנוח, בתם של הבן א' ואישתו א.פ. הנ"ל (פרוט' 2.12.24 עמ' 94 ואילך). גם עדה זו טענה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת. לטענתה, הבן ד' וגרושתו צ.פ. הם השפיעו על המנוח לערוך את הצוואה כפי שהיא (עמ' 113), אולם היא מודה שלא מדובר בידיעה עובדתית כלשהי אלא בהסקת מסקנות, "בהיגיון" (עמ' 14).
14. אלה כל העדים שהעידו מטעם המתנגדים בקשר לטענת קיומה של השפעה בלתי הוגנת. אף לא אחד מהם טען לעובדה או לידיעה כלשהי. שלושתם העידו בדבר הסקת מסקנות "הגיוניות", מהן עולה לטעמם כי הצוואה נחתמה עקב השפעה בלתי הוגנת שהופעלה על המנוח. אף לא ראייה אחת, גם לא ראייה לכאורה כלשהי.

15. הבן א' בחר שלא להעיד. לטענת ב"כ המתנגדים, עו"ד יהונתן קניר, הבן א' נמנע מלהעיד הואיל ובשל מצבו הקוגניטיבי לא היה כשיר לכך. התובעים טענו שהבן א' נמנע מלהעיד ולהיחקר נגדית, למרות שכן היה כשיר לעדות. לטענתם, הוא חתם על צוואה בה רשם שהוא כשיר וצלול, זאת לאחר הודעתו הנ"ל של עו"ד קניר, מה שעומד בסתירה להודעה. כך או אחרת, הבן א' לא העיד.

16. מהאמור לעיל עולה שטענת קיומה של השפעה בלתי הוגנת לא הוכחה: המתנגדים מבקשים ללמוד ולהסיק על קיומה של השפעה שכזו, מהעובדות שאינן במחלוקת: לטענתם, לא סביר ולא הגיוני, שבמשך עשרות שנים, משנת 1990, המנוח ערך וחתם על 6 צוואות בהן נישל את בנו ד' מירושתו, ולפתע, כעבור שנים רבות, המנוח שינה רכיב זה בצוואתו והפעם כלל את הבן ד' כיורש חלק מעיזבונו.

17. דעתי שונה. מהעובדות שאינן במחלוקת, עולה שבין המנוח לבנו ד' היה נתק משך שנים רבות, עד אשר בחודש ספטמבר בשנת 2016 חודש הקשר ביניהם (ר' עדותו של הבן ד', 21.2.24, עמ' 168, עדות א.פ. 7.2.24, עמ' 60, 80. עדות מ.פ. 14.2.24, עמ' 144), עדות צ.פ. 21.2.24, עמ' 131).

18. מכך עולה שלמנוח היו 2 בנים, הוא רב עם אחד מהם והתפייס עימו בערוב ימיו. ב- 6 הצוואות הקודמות המנוח היה בנתק מבנו ד', כעס עליו ונישל אותו מירושתו. בצוואה האחרונה, שנערכה כשנתיים לאחר חידוש הקשר והפיוס, המנוח עשה צוואה חדשה בה נתן חלק מרכושו גם לבן ד'. שני בניו של המנוח חיו ברמה כלכלית נמוכה ואביהם חילק את רכושו כך שנתן לשניהם חלקים שווים ואת השאר חילק שווה בין 6 נכדיו.

19. מכך לא עולה מסקנה הגיונית אחת של "השפעה בלתי הוגנת", כטענת המתנגדים, טענה שכאמור לא הוכחה, כאשר הנטל להוכחתה מוטל על המתנגדים.

20. המתנגדים טוענים שנישולו של הבן ד' קיים גם בצוואה השישית, מיום 10.11.16 מכך הם מבקשים ללמוד שהפיוס בין האב ובנו לא גרם לו לשנות את צוואתו. גם טענו זו אינה מקובלת עלי. צוואה זו נחתמה בסך הכל כחודשיים לאחר חידוש הקשר, ולכן לא מן הנמנע שבשלב זה המנוח טרם שינה דעתו בנושא זה.

21. המתנגדים טוענים שב- 2 מתוך 6 הצוואות (צוואה מיום 25.9.25 וצוואה מיום 10.11.16) נרשם כי הבן ד' לא יורש מאומה, מכיוון שכבר קיבל מהמנוח כספים בעבר. מכך מבקשים המתנגדים להסיק שהמנוח לא ציווה מאומה לבן ד', בשל רצונו לחלק את רכושו באופן שיוויוני בין 2 ילדיו, ללא כל קשר לכעס, לריב, לטינה ולאכזבה העמוקה שגרמה לסכסוך ולנתק מתמשך של עשרות שנים בין האב לבנו (סעיף 12 לסיכומי המתנגדים).

22. אינני מקבל טענה זו. ראשית, מדובר בטענה שלא הוכחה. המתנגדים לא פירוטו ולא הוכיחו כמה כסף קיבל כל אחד מהבנים מהמנוח, כאשר אין חולק שהבן א' קיבל מאביו 4,000 ₪ כל חודש, משך כ- 30 שנה, מה שמצטבר לסכום של כמיליון וחצי ₪. שנית, הבן ד' נושיל ב- 6 צוואות ורק ב- 2 מהן נרשם שהוא כבר קיבל כסף, מדוע רק ב- 2 צוואות? אינני יודע וכנראה שגם המתנגדים לא יודעים, שכן אילו ידעו חזקה שהיו מפרטים את ידיעתם.

23. כאמור, אינני יודע מדוע פעם כתב המנוח כך ופעם כתב אחרת, אולם המסקנה הסבירה ביותר בעיני, היא שמשחודש הקשר בין האב לבנו והם התפייסו לאחר נתק של עשרות שנים, החליט המנוח לעזור ל-2 בניו וציווה להם חלקים שווים מעיזבונו, כפי שבא לידי ביטוי בצוואה.
24. ודוק: עוה"ד שערך את הצוואה, נ.ש. העיד ופירט את נסיבות עריכתה. עוה"ד, שהתרשמתי מיושרו והגינותו ועדותו אמינה עלי, העיד כיצד המנוח ביקש ממנו לערוך את הצוואה, עוה"ד והמנוח נפגשו, המנוח פירט מה רצונו ועוה"ד הכין צוואה בהתאם. כעבור יומיים הגיע המנוח למשרד עוה"ד בכדי לחתום על הצוואה ורק אז, באותו בוקר, הודיע המנוח לעוה"ד שהחליט לשנות את הצוואה ולצוות גם לבן ד' חלק מרכושו (פרוט' עמ' 7). עוה"ד העיד כי בצוואות הקודמות המנוח נישל את הבן ד' בגלל הסכסוך ובגלל שהמנוח שילם כסף לנושים של ד' (עמ' 80) אולם בצוואתו האחרונה שינה את דעתו, כאמור.
25. המתנגדים טוענים שהצוואה "מנשלת" את הבן א', אולם טענתם זו אינה מובנת לי (סע' 36 לסיכומיהם): המנוח חילק את רכושו בחלקים שווים בין שני בניו ובין 6 נכדיו. לא מובן לי מדוע סבורים המתנגדים שהצוואה מנשלת מי מהיורשים.
26. לטענת המתנגדים, הצוואה נעשתה במרמה, תוך קנוניה ושיתוף פעולה בין עוה"ד שערך אותה (נ.ש.), עו"ד נוספת, ו.ו. ש. שעבדה במשרדו של עוה"ד, גרושתו של הבן ד' (גם היא עו"ד במקצועה) ופרופ' א.מ. – מי שנתן חו"ד אודות כשירותו של המנוח לחתום על הצוואה (ר' דברי ב"כ המלומד של המתנגדים, עו"ד יהונתן קניר בפרוט' 7.2.24 עמ' 20 וכן בסיכומי המתנגדים בסע' 28-33). הטענה החמורה מייחסת ל-4 "הנוכלים" מעשה הונאה חמור כלפי המנוח, תוך מעילה בתפקידם, כאשר מדובר בעו"ד מכובדים וברופא וותיק שכיהן בתפקידים בכירים, לרבות מנהל בית חולים. ודוק: כל טענה היא לגיטימית ובת המשפט פתוח לשמוע ולדון בכבוד ראש בכל טענה, קלה כחמורה. אלא שטענה כה חמורה, מן הראוי שתסתמך על ראיות מוצקות, מכיוון שהטענה פוגעת פגיעה קשה מאוד בשמם הטוב של אותם נושאי תפקידים, 3 עו"ד ופרופ' לרפואה. לכאורה, לו יש אמת בטענה, מדובר בעבירה פלילית חמורה שבוצעה ע"י עו"ד ופרופ' מכובדים.
27. במקרה הנוכחי, הטוענים לא הביאו אף לא ראיה אחת לטענתם, לא ראיה מוצקה, לא קלושה, לא ראיה לכאורה, לא בדל ראיה ואף לא גרגר אבק הנחזה להיות משהו שקרוב לראיה. מאומה – סתם הכפשה מכוערת והטלת דופי באנשים מכובדים שביצעו את תפקידם ביושר ובהגינות.
28. המתנגדים טוענים שהמנוח הופנה לעוה"ד שערך את הצוואה (נ.ש.) ע"י גרושתו של הבן ד'. אכן, על כך אין חולק, אלא שאין בכך מאומה. גרושתו של ד', גב' צ.פ. העידה כי היא המשיכה להיות בקשר טוב עם המנוח גם לאחר גירושיה מבנו בשנת 1999, היא עו"ד במקצועה, מכירה את עו"ד נ.ש. מהופעותיה בבית המשפט, מעריכה את מקצועיותו והגינותו וכאשר המנוח ביקש המלצה על עו"ד, היא המליצה על נ.ש. (להלן: עוה"ד). ומתי כל זה קרה? בשנת 2003. עוה"ד הוא זה שערך את צוואת המנוח מיום 25.9.03, אותה צוואה בה המנוח נישל את בנו ד', הגרוש של גב' צ.פ. . הדעת נותנת שלו הייתה קנונייה או כוונה כלשהי להשפיע על המנוח, היה הדבר בא לידי ביטוי בצוואה מיום 25.9.03, אולם

כאמור, בצוואה זו הבן ד' נושל: עפ"י צוואה זו הבן א' יורש את הבית על תכולתו. את כל השאר יורשים 6 הנכדים, כמו בצוואה קודמת מיום 4.8.97 שנערכה ע"י עו"ד אחר.

29. לאחר מכן, ביום 6.3.16 ערך המנוח צוואה נוספת, בפני עו"ד אחר. בצוואה זו ציווה המנוח את הבית בס. לבנו א', ואת כל השאר ל- 6 נכדים בחלקים שווים. **הערה:** ישנן עוד הוראות בצוואות, אולם אלו אינן רלוונטיות לנקודה הנדונה בסעי' אלו ולכן איני מתייחס אליהן, כגון ציווי תכשיט מסוים לנכדה מסוימת, או הוראה מסוימת בנוגע לחשבון בנק בחו"ל.

30. לאחר מכן, ביום 10.11.16, בהיותו בן 98, ערך המנוח צוואה נוספת, בפני עוה"ד. גם בצוואה זו, הבן ד' לא יורש מאומה, הבן א' יורש את הבית ו- 6 הנכדים יורשים את כל השאר בחלקים שווים.

31. לפיכך, טענת המתנגדים שעוה"ד שותף לקנוניה כלשהי, לא רק שלא הוכחה אלא שגם אינה הגיונית, הואיל ואילו עוה"ד וגרושתו של הבן ד' היו רוקמים מזימה להשפיע לרעה על המנוח, היה הדבר בא לידי ביטוי כבר בצוואה הראשונה שנערכה ע"י עוה"ד, בשנת 2003, או לפחות בצוואה השנייה שהוא ערך למנוח, ביום 10.11.16. **ודוק:** לטענת המתנגדים, במועד זה (10.11.16) המנוח כבר נעדר כל הבנה, לא רק שאינו כשיר להבין טיבה של צוואה, הוא אפילו לא זיהה את בנו האהוב א' (פרוט' 7.2.24 עמ' 60). לטענתם, כבר משנת 2014 המנוח לא זיהה את בנו א' ואת אשתו (עמ' 62). כך טענה גם הנכדה א.ל.פ., ביתו של הבן א'. גם היא העידה שהמנוח היה מבולבל, זיכרונו פגום והוא היה נוח להשפעה בקלות כבר משנת 2015 (פרוט' 14.2.24 עמ' 97, 112). אם כך, מדוע עוה"ד לא רשם בצוואה שהבן ד' יורש את כל ביתו וכספו של המנוח, או לפחות חלק ממנו? מדוע ב- 2 הצוואות שערך עוה"ד, בשנת 2003 ובשנת 2016, הבן ד' אינו יורש מאומה מעיזבון המנוח?

32. כאמור, טענתם החמורה עד מאוד של המתנגדים לא רק שלא הוכחה, אלא שהיא גם לא סבירה, כמפורט לעיל.

33. טענה נוספת למתנגדים, שנפל פסול בהתנהלות עוה"ד, מכיוון שהוא רשום בצוואה כמנהל עיזבון שבבוא היום ימכור את הבית בס. וכתוצאה מכך ירוויח שכ"ט כפי שקבוע בתקנות הירושה (סעיף 38.8 לסיכומי המתנגדים). ראשית, איני מכיר הוראת חוק, פסיקה, כלל אתי או הוראה אחרת כלשהי האוסרת על עו"ד לשמש כמנהל עיזבון ולקבל שכ"ט עבור עבודתו. שנית, המתנגדים מלינים על כך שבצוואותיו הקודמות של המנוח לא ניתנה הוראה למכור את הבית בס. איני מבין את הטענה: כאשר המנוח ציווה את הבית בשלמותו לבן א', ברור שלא קם הצורך למכרו, ירצה היורש ימכור, לא ירצה לא ימכור. לעומת זאת, כאשר המנוח ציווה את הבית ל- 8 אנשים (2 הבנים ו- 6 הנכדים), אין מנוס מלמכרו. הואיל ומשפחות הבנים מסוכסכות, אך טבעי שהמנוח יורה על מינוי מנהל עיזבון ניטרלי שיפעל בהגיונות, ימכור את הבית ויחלק את התמורה לזוכים עפ"י הצוואה, כפי שרצה המנוח. שלישית, אולי נעלם מעיניהם של הנתבעים, אך גם בצוואה שנערכה ע"י עו"ד אחר, ביום 6.3.16, מינה המנוח מנהל עיזבון והורה לו למכור את הבית (סעיף 7 לצוואה).

34. המתנגדים טוענים שלמנהל העיזבון יש אינטרס בקיום הצוואה ולכן זה מעמיד אותו בניגוד עניינים. כאמור, אני איני מכיר הוראת חוק שכזו. ככל והצוואה מבטאת את רצון המנוח, כך יש לעשות, כי כך קובע החוק.
35. כאמור, לנתבעים טענה נוספת: שהמנוח לא היה כשיר לחתום על הצוואה. לטענתם, הוא היה אותה עת ישיש סילי בן 100, רתוק לכיסא גלגלים, סיעודי, אינו מסוגל לבצע פעולות שגרתיות, לא מסוגל לנהל את ענייניו, גם לא הפשוטים ביותר, חולה אלצהיימר שמצבו הקוגניטיבי כה ירוד, עד שלא זיהה איש, לא את ילדיו ולא את נכדיו.
36. אמנם נכון, בדרך כלל בן אדם המגיע לגיל 100 שנים, סביר שנשאל אם היה כשיר לחתום על צוואה, ולו מפאת גילו.
37. המנוח נעזר במטפל קבוע, מר כ. ק. שהגיע אליו בשנת 2012 וגר עימו בבית עד מותו של המנוח (להלן: המטפל). המטפל העיד בביהמ"ש ביום 25.6.23 ומצאתי את עדותו אמינה מאוד. עפ"י המטפל, המנוח היה עצמאי עד השנה האחרונה לחייו, 2022. המנוח היה צלול וקיבל בעצמו החלטות בנוגע לרכושו. למנוח הייתה חברה בגרמניה, XXXX שמה. המנוח נהג לשוחח בקביעות עם חברתו בטלפון ולפחות פעם בשנה נהג להיפגש עימה בשוויץ. המנוח קנה בעצמו את כרטיס הטיסה, המטפל הסיעו לשדה התעופה והמנוח טס לבדו לשוויץ, שם פגש את חברתו XXXX (ראה בפרוט' עמ' 12 ובתצהיר עדותו הראשית של המטפל).
38. עדותו של המטפל נתמכת ע"י סוכנת הנסיעות, גב' א. נ. צ., שסיפרה גם היא כיצד המנוח נהג לרכוש ממנה כרטיסי טיסה, לבד, ללא עזרת אף אחד. גב' א. נ. צ., העידה כיצד הגיעה לבית המנוח, כיצד לפעמים הוא הגיע אליה. אף פעם לא ראתה אותו בכיסא גלגלים, טיסתו האחרונה היתה ביום 13.12.17, בהיותו בן 99 שנים (פרוט' עמ' 94).
39. כך העיד גם הנכד מ.פ., בנו של הבן א'. הנכד אישר בעדותו כי המנוח נהג לטוס לחו"ל לבדו, באמצעות סוכנת הנסיעות שלו, עד שנת 2017 (פרוט' 14.2.24 עמ' 118, 129, 131).
40. כך עולה גם מדו"ח כניסות ויציאות מהארץ, נספח א' לת.ע.ר. העדה צ.פ. (גרושתו של הבן ד'), ממנו עולה שהמנוח יצא את הארץ פעם אחרונה ביום 13.12.17 ושב ארצה ביום 28.12.17.
41. המטפל תיאר בעדותו כיצד נהג להסיע את המנוח למקומות שונים, לרבות למשרדו של עוה"ד אליו צלצל המנוח עצמו, ללא עזרת המטפל (פרוט' עמ' 10), כיצד הגיע עוה"ד לבית בס. מספר פעמים (עמ' 11), כיצד בפעמים שהסיע את המנוח למשרדו של עוה"ד, היה עולה אתו למשרד אבל לפעמים, כאשר התקשה למצוא חנייה, הוא היה נשאר ברכב והמנוח עלה לבדו למשרד עוה"ד (עמ' 12).
42. עוה"ד תיאר בעדותו כיצד הכיר את המנוח בשנת 2003, כיצד טיפל עבור המנוח בעניינים שונים, נוסף לצוואות שהכין עבורו (פרוט' 7.2.24 עמ' 4). בנוגע לצוואה, עוה"ד תיאר כיצד ביום 16.10.18 הוא הגיע לבית המנוח לבקשתו, שמע את המנוח ורשם את דבריו בתרשומת (נספח 11 לתצהירו). המנוח אמר לעוה"ד כי

הוא מעוניין להוריש את הבית גם לנכדים. בהתאם לכך הכין עוה"ד צוואה והשניים קבעו להיפגש במשרד עוה"ד ביום 18.10.18. המנוח הגיע למשרד ואז הודיע לעוה"ד כי החליט להוריש גם לבנו ד' (עמ' 7). עוה"ד העיד כי בתחילה, בשנת 2003, המנוח לא רצה להוריד ל- ד' מאומה, בשל הסכסוך ביניהם ובגלל ששילם כספים לנושיו של ד' (עמ' 8), אולם בחלוף השנים שינה את דעתו וביום החתימה הודיע שהחליט להוריש גם ל- ד'. כך העיד עוה"ד, אשר הסריט את מעמד החתימה על הצוואה. הסרטון הוקרן בבית המשפט ביום 7.2.24 והמנוח נראה כשהעו"ד עובר איתו על הצוואה ולאחר מכן המנוח חתם עליה.

43. בסרטון נשמע שהמנוח לא זכר את שמות כל נכדיו ולא את מספר הבית בו הוא גר (הבית ב.ס.). (התייחסות לעניין זה – בהמשך).

44. המטפל העיד כי בשנת 2022, בהיותו על ערש דווי, כשהמנוח אושפז בבית חולים, הוא אמר למטפל שהוא מרגיש כי הוא נוטה למות ואמר שהוא מוריש את הבית ב.ס. לבניו ולנכדיו (סעיף 24 לת.ע.ר ובעמ' 10 לפרוט'), כפי שביקש מעוה"ד וכפי שנרשם בצוואה.

45. בשל גילו של המנוח פנה עוה"ד למומחה בתחום, פרופ' א. מ., בכדי שיבדוק ויחווה דעתו בנוגע לכשירותו של המנוח לחתום על צוואה. עוה"ד חשף בפני ביהמ"ש והצדדים את כל רישומיו ותרשומותיו, והמתנגדים מלינים על כך שעפ"י הרישומים, עוה"ד דיבר עם הרופא ביום 7.10.18 בעוד שיחתו הראשונה עם המנוח (בנוגע לצוואה) הייתה ביום 10.10.18. מכך הם מבקשים להסיק כי עוה"ד תכנן יחד עם גרושתו של הבן ד', את הקנוניה, פנה מראש לפרופ' ושיתף אותו בקנוניה, ללא קשר לרצונו של המנוח. עוה"ד הסביר כי מדובר כנראה בטעות סופר, והרישום, שנעשה בדיעבד, שגוי (פרוט' עמ' 26). עוה"ד הוסיף והבהיר כי אין לו כל התנגדות לכך שמכשיר הטלפון המשרדי שלו ייבדק והמתנגדים יווכחו לדעת שמדובר בטעות סופר (עמ' 28).

46. הסברו של עוה"ד מקובל עלי, עדותו אמינה ומהימנה והתרשמתי שהעיד את האמת ולא הסתיר דבר. יתרה מכך, ככל והיה מדובר בקנוניה חלילה, סביר יותר שעוה"ד היה רשום תאריך אחר, בהתאם לרצונו.

47. גם עו"ד ו.ו. שעבדה בשעתו במשרדו של עוה"ד, העידה כי פגשה את המנוח במשרד, שוחחה עמו, ליוותה אותו לאחר מכן לרכבו, התרשמה מצלילתו ומכך שידע והבין היטב מה הוא רוצה. למרות שלא זכר את שמות כל נכדיו, עו"ד ו.ו. התרשמה שהמנוח הבין הכל (עמ' 44-41).

48. שלושת המתנגדים: אשתו של הבן א', בנו ובתו העידו בבית המשפט. שלושתם טענו שהמנוח לא היה כשיר כבר משנת 2014 או בסמוך לכך, הוא היה דמנטי, מבולבל, תשוש וסנילי, לא זיהה איש, לרבות לא את בנו האהוב, המנוח לא זיהה את בנו יחידו, אשר אהב (על הבן השני כעס והיה בנתק ממנו 30 שנה). ראה לעניין זה בפרוט' 7.2.24 עמ' 62-60, פרוט' 21.2.24 עמ' 97, 112). הכיצד? כיצד ייתכן שזקן סנילי, תשוש, אינו מזהה את בנו האהוב, טס לו לבדו לחו"ל לפגוש את חברתו? לא פעם אחת אלא באופן תדיר!

49. עדותם של המתנגדים נמצאת בסתירה לעדותם של עוה"ד, של המטפל, של סוכנת הנסיעות, ושל התובעים, כולם העידו שהמנוח היה כשיר, הבין היטב מה

רוצה וידע לנהל את ענייניו בעצמו, למרות גילו המופלג. כל העדים הנ"ל עשו עלי רושם טוב, התרשמתי מכנותם ואני מאמין להם שהמנוח היה כשיר כפי שהעידו.

50. עדותם של המתנגדים לעומת זאת, לא הותירה בי רושם מהימן והתרשמתי ששלושתם לא העידו אמת. כאמור, 3 העדים טענו שהמנוח לא היה כשיר כבר משנת 2014, סנילי ותשוש עד כדי כך שלא זיהה את ילדיו שלו. למרות זאת, ביום 13.2.20 (6 שנים אחרי שנהיה לכאורה דמנטי קשה), המנוח ניגש לבנק עם בנו א' וחותם בבנק על המסמכים הנדרשים כדי לייפות את כוחו של הבן בחשבון המנוח (נספח 20 לת.ע.ר העדה ע.ק. – תובעת 1, פרוט' 21.2.24 עמ' 98-99).

51. כל שלושת המתנגדים הנ"ל אישרו בעדותם כי הבן א' ואשתו א.פ. (לפעמים גם 2 ילדיהם) היו מגיעים אל המנוח פעם בחודש ומקבלים ממנו מעטפה ובה 4,000 ₪. המטפל העיד כי הם היו מגיעים למספר דקות, מקבלים את המעטפה ועוזבים (ס' 14 לתצהירו ובעמ' 8 לפרוט').

52. אשתו של הבן א' העידה כי המטפל הוא שהיה נותן להם את המעטפה עם הכסף, אין לה מושג מהיכן הכסף, אין לה הסבר או ידיעה כלשהי כיצד זה קרה, מה דובר בין המנוח לבין המטפל בנוגע למעטפות הכסף, פשוט: בכל פעם שבאו הייתה מונחת מעטפה על השולחן והמטפל נתן להם אותה (פרוט' 7.2.24 עמ' 62-64). הכיצד? כיצד זה זקן סנילי, תשוש, דמנטי שאינו מזהה אפילו את בנו, מחלק מעטפות עם כסף לאנשים שאינו מכיר? העדה אינה יודעת להסביר. העדה גם לא יודעת להסביר כיצד זה לפתע, בשנת 2017 אותו זקן סנילי, תשוש ודמנטי שאינו מזהה את ילדיו נותן לפתע 100,000 ₪ לילדיה.

53. גם בנה אינו יודע להסביר. אין לו מושג מדוע זה פתאום בשנת 2017 המנוח נתן לו ולאחותו 100,000 ₪, 50 אש"ח לכל אחד מהם (פרוט' 14.2.24 עמ' 139). האם המנוח הבין מה שעשה? בוודאי שהבין (עמ' 141). סבא נתן את הכסף במתנה ל- 2 נכדיו, כך סתם, במפתיע, מרצונו החופשי (עמ' 140).

54. והנכדה מה היא אומרת? הנכדה גב'. א.ל.פ. העידה כי המנוח לא היה כשיר כבר משנת 2015, אבל בשנת 2020, כאשר חתם בבנק שהוא מאשר לבנו א' (אביה של העדה) לטפל בחשבון, את זה כן הבין (פרוט' 21.2.24, עמ' 95-99). לטענתה המנוח לא היה כשיר לחתום על הצוואה וגם לא על הצוואה שעשה אצל עו"ד אחר בשנת 2016 (עמ' 112). על השיקים המנוח כן היה כשיר לחתום, על הצוואה לא (עמ' 116), הכיצד? פשוט: שיקים זה עניין פשוט, רק לחתום. צוואה זה כבר עניין אחר. העדה הודתה שסבה המנוח נתן לה שיק ע"ס 100,000 ₪. המנוח נתן לה את השיק ולא אמר מאומה, לא הסביר ולא אמר כלום. היא הודתה לו והוא הנהן בתגובה, לא אמר כלום (עמ' 110, 121). העדה העידה כי השיק היה בסכום של 100,000 ₪ לפקודתה, היא לקחה אותו ונתנה 50 אש"ח לאחיה. מדוע? כי כך רצה המנוח. וכיצד ידעה זאת, שהרי המנוח לא דיבר, רק הינהן. העדה לא יודעת להסביר כיצד זה קיבלה לפתע במתנה 100,000 ₪ וכיצד ידעה שהמנוח התכוון כי המתנה תהיה לה ולאחיה (עמ' 121).

55. ואחיה? גם הוא לא יודע כלום. הוא מודה שבשנת 2017 המנוח נתן לאחותו שיק ע"ס 100,000 ₪ ושהמנוח ייעד את השיק לשניהם, לו ולאחותו 50 אש"ח לכ"א. מדוע? למה? הוא אינו זוכר את פרטי האירוע (פרוט' 14.2.24 עמ' 132-139).

56. אם כן, אליבא דמתנגדים, המנוח לא היה כשיר לפעולות משפטיות כבר משנת 2014, אפילו לא זיהה את בנו ולמרות זאת לטענתם הוא הבין היטב את המשמעות של חתימה על שיקים בסכום של 100,000 ₪, חתם על מסמכים משמעותיים בבנק ונתן מידי חודש מעטפות עם אלפי ₪ לאנשים (זרים? שאינו מזהה?).

57. עדותם של המתנגדים אינה סבירה ואינה אמינה. הערתי להם במהלך עדותם שאיני מאמין להם ואפשרתי להם לתקן או לשנות את עדותם, אולם הם דבקו בה. לפיכך, משעה שהנטל להוכיח העדר כשירות מוטל על המתנגדים, משעה שהם לא עמדו בנטל ומשעה שמהראיות עולה שהמנוח היה כשיר, דין ההתנגדות להידחות.

58. למרות האמור, לאור גילו של המנוח, מצאתי לנכון לבחון את כשירותו באמצעות מומחים לדבר.

59. ביום 14.2.24 העיד בבית המשפט ד"ר ט. י., פסיכיאטר בהשכלתו, עובד בקופת חולים XXXX. הד"ר העיד כי ביום 7.3.16 הגיע אליו המנוח וביקש להיבדק על ידו לצורך בחינת כשירותו לחתום על צוואה. הרופא הבהיר למנוח כי במסגרת קופ"ח אסור לו לכתוב חו"ד רפואית המיועדת לביהמ"ש וככל שירצה בכזו, הוא יכול להפנותו למומחה אחר. המנוח סיפר לרופא על הסכסוך המשפחתי הכאוב ועל כך שהוא רוצה לצוות את רכושו בחלקים שווים לנכדיו (עמ' 90).

60. הד"ר הבהיר כי בעיקרון, כאשר מדובר בצוואה מורכבת ומסובכת, הדרישה היא לכושר קוגניטיבי גבוה ואילו כאשר מדובר בצוואה פשוטה, גם אדם בעל יכולת קוגניטיבית נמוכה יותר יכול להיחשב ככשיר (עמ' 91). כך, ייתכן ש-2 אנשים באותה רמה קוגניטיבית אולם בנסיבות שונות, אחד מהם יוכר ככשיר והאחר לא (עמ' 91) – את המקרה הספציפי הד"ר אינו זכור במדויק, למעט מה שרשום בתרשומת הרפואית (שם).

61. הד"ר הבין מהמנוח שהוא רוצה לחלק את רכושו באופן שווה בין כל נכדיו, אולם בפועל הוא נוהג באופן שונה: את הבית בס. ששוויו 20 מיליון ₪, הוא רוצה לצוות לבן א' ואילו את כספו, בסך 1.2 מיליון ₪ הוא רוצה לצוות לנכדים האחרים, ילדיו של הבן ד'. הד"ר התרשם שהמנוח לא היה מודע לפער העצום שבין שווי הבית לבין הכסף שבבנק, ומכך הסיק שמדובר במקרה ביניים, בו המנוח לא לגמרי כשיר ולא לגמרי לא כשיר (עמ' 93).

62. הרופא הבהיר כי לו היה עליו לרשום חו"ד, הוא היה מבקש פרטים נוספים, דברים, מידע ממצאים והיה מזמן את המנוח לפגישה נוספת (עמ' 93). הרופא הדגיש בעדותו, כי אילו המנוח, אותו המנוח באותן הנסיבות, היה מצווה את כל רכושו בחלקים שווים לילדיו/נכדיו, המסקנה הייתה שהוא כן כשיר לחתום על הצוואה (עמ' 95).

63. הרופא שב והדגיש כי בדיקתו והתרשומת שרשם הם בבחינת טיפול רפואי ולא חו"ד משפטית (עמ' 90, 91, 93, 96, 98). כאשר הרופא נותן חו"ד משפטית, הוא עומד על כך שעורך הדין שמכין את הצוואה יפנה אליו, הוא עורך יותר בדיקות, מברר פרטים נוספים, חוקר ובודק מה בדיוק מקור הכעס על הבן המנושל (עמ' 98).

64. הרופא אינו זוכר כיום אם בזמנו בדק את התיק הרפואי של המנוח (עמ' 98). הוא מצא בבדיקתו ירידה קוגניטיבית והעריך שמדובר באלצהיימר, אם כי מדובר בהערכה סטטיסטית בלבד, בעיקר בגלל גילו של המנוח אותה עת, לא בגלל הבדיקה שערך הרופא (עמ' 99).

65. הרופא אישר שבבדיקתו את המנוח מצא מינימנטל 20/30, תוצאה שאינה מעידה על דמנציה חמורה ולא בהכרח שוללת כשירות. הרופא אישר שהוא אינו מצוי כל כך בתחום העמוק של גריאטריה (עמ' 100).

66. מעדותו של הד"ר לא עולה מסקנה חד-משמעית, ייתכן שהמנוח היה כשיר אותה עת וייתכן שלא. אשר לצוואה, יש לציין כי בסופו של דבר, הצוואה שנחתמה היא פשוטה למדי ואינה מורכבת כלל וכלל: בסה"כ רכושו של המנוח כלל אותה עת בית וכסף בבנק, אותם חילק באופן שווה בין ילדיו ונכדיו. לאור כך, על פי הד"ר, סביר יותר שלו היה כותב חו"ד משפטית, היה מוצא שהמנוח היה כשיר לחתום על צוואה.

67. המתנגדים סבורים שלצוואה יש "מורכבות אדירה", כפי שנרשם בסעיף 1 לסיכומיהם. אני איני סבור כך. העובדה שמדובר בבית יקר אינה הופכת את הצוואה לבעלת "מורכבות אדירה".

68. יום לאחר שחתם על הצוואה, נבדקה כשירותו של המנוח ע"י פרופ' א. מ., לבקשת עוה"ד. פרופ' א. מ. מצא שהמנוח סבל מירידה קוגניטיבית, במבחן מינימנטל התוצאה הייתה 22/28 וציור השעון לא תקין. פרופ' א. מ. מצא כי המנוח היה מודע למצבו, בעל שיפוט תקין ויכול להביע את דעתו בענייני רכוש ומה יעשה בו לאחר מותו, בדרך של עשיית צוואה. המנוח תיאר לפרופ' מה כולל רכושו (בית בס. וחשבון בבנק X סניף XXX), הוא אמר שיש לו 2 בנים ו- 6 נכדים, שניים מבן אחד ו- 4 מהשני ופירט כיצד ברצונו לחלק את רכושו (כפי שאכן נרשם בצוואה).

69. הפרופ' מצא שהמנוח כשיר לחתום על צוואה וחזר על מסקנתו גם בעדותו בביהמ"ש (פרוט' 14.2.24 עמ' 165). המומחה ציין בחווה"ד ובעדותו (עמ' 169) כי המנוח קם מכיסאו, הלך עד הדלת, חזר והתיישב בכיסא הכל ללא עזרה וללא מכשירי עזר כלשהם, זאת בניגוד לבנו של הבן א', מר מ.פ., אשר טען כי המנוח היה מרותק לכיסא גלגלים והתקשה להתנייד.

70. המתנגדים טוענים לסתירה בעדויות: הפרופ' העיד שכאשר בדק את המנוח בביתו, הוא היה לבד בבית ואילו עוה"ד העיד שהוא עצמו היה בבית המנוח בזמן שנבדק ע"י המומחה, כפי שהעיד גם המטפל. ראשית, איני רואה פסול בנוכחותו של עוה"ד בבית בזמן בדיקת המנוח ע"י המומחה. שנית, פרופ' א. מ. העיד שהוא זוכר את המקרה באופן כללי, לא פרטי פרטים: "תראה, מדובר ב- 5 שנים, מספר הפציינטים שאני ראיתי במהלך השנים האלו הוא מאוד גדול. אני

בעיקר יכול להסתמך על בדרך כלל על מה שכתבתי... (עמ' 154). לא היה אף אחד. אני בדקתי את המנוח אך ורק אני והוא... עוד פעם, למיטב זכרוני... לא. לא זוכר. היה שם נדמה לי מטפל אולי... (עמ' 156).

71. מעדותו של פרופ' א.מ. עולה שלמיטב זכרונו, עוה"ד לא נכח בבית המנוח בזמן שהוא בדק אותו, אולם הוא אינו זוכר את המקרה לפרטי פרטים ואין לו שום תרשומות מלבד חווה"ד. לפיכך, לא מן הנמנע שהמומחה אינו זוכר את נוכחותו של עוה"ד, כפי שהעיד. יתרה מכך, כאמור – אין שום פסול בנוכחות עוה"ד ומהעדויות כלל לא ברור אם עוה"ד נכח בחדר בזמן הבדיקה או בבית המנוח.

72. מהאמור לעיל עולה שהמנוח נבדק ע"י 2 מומחים:

. הד"ר, שמצא כי אין מסקנה חד-משמעית בנוגע לכשירותו של המנוח, וסבור כי אם הצוואה פשוטה וההורשה שיויונית, כנראה שהמנוח היה כשיר.

. פרופ' א.מ., שבדק את המנוח יום לאחר חתימת הצוואה ומצא כי הוא כשיר.

73. עוה"ד מסר את כל הטיטות שברשותו, טיטות שהודפסו על ידו בהתאם להוראות המנוח. על הטיטות, ניתן לראות הערות בכתב יד, לדברי עוה"ד זה כתב ידו של המנוח, אשר העיר הערות, שינה את ההוראות המודפסות, ובהתאם תוקנו הטיטות. איש לא הכחיש שמדובר בכתב ידו של המנוח.

74. בכדי להסיר כל ספק אפשרי, לנוכח טענת העדר כשירות ולאור גילו של המנוח, מיניתי את פרופ' שמואל פניג כמומחה מטעם בית המשפט לבחינת כשירותו של המנוח לחתום על הצוואה.

75. ביום 13.5.24 הוגשה חוו"ד פרופ' פניג, ומסקנת המומחה בחווה"ד הייתה שהמנוח לא היה כשיר.

76. לאחר מכן פנו שני הצדדים בשאלות הבהרה למומחה. המומחה השיב לשאלות ההבהרה של ב"כ התובעים (ביום 3.7.24) ולאילו של ב"כ המתנגדים (ביום 15.7.24). הפעם, לאחר שהוצגו לו מסמכים נוספים, פרופ' פניג שינה את מסקנתו וקעת הוא סבור שהמנוח היה כשיר בעת שחתם על הצוואה.

77. ביום 10.11.24 נחקר פרופ' פניג בבית המשפט והבהיר כי לאחר שקיבל את שאלות ההבהרה הוא שינה את דעתו, לנוכח חווה"ד של פרופ' א.מ. ולנוכח הסירטון בו נראה המנוח כשהוא בתהליך חתימת הצוואה, במשרדו של עוה"ד (עמ' 185). מומחה ביהמ"ש הבהיר כי הירידה התלולה בקוגניציה של המנוח הייתה ב- 2022. לפני כן הייתה לו דמנציה, אולם לא במידה הפוגעת בכשירותו (עמ' 186).

78. המומחה התייחס לתרשומת הרפואית של הד"ר ולצוואה, שאינה מורכבת ואינה מסובכת (עמ' 188-189). המומחה התייחס לכך שבאותה תקופה המנוח הביע את דעתו בקשר לפעולות רפואיות, הסכים לחלק וסירב לאחרות, הוא טס לחו"ל לבד (עמ' 202), הוא נבדק בחודש ינואר 2017 ע"י ד"ר XXX (קופ"ח) אשר מצאה שהמנוח בסדר – המנוח חזר מטיול שלג בשוויץ – ו"אין צורך

בהתערבותינו" (עמ' 204). המומחה העיד כי לא נמצאה עדות למחשבות שווא של המנוח כלפי מי מבניו (עמ' 205). המומחה התייחס לתרשומת הרפואית של הד"ר, אשר מצא פער בין רצונו של המנוח לחלק את רכושו באופן שווה לכל נכדיו, אולם רצה לרשום בצוואתו שהבן א' יקבל בית בשווי 20 מיליון ₪ והנכדים יקבלו רק 1.2 מיליון ₪. מכך עולה פער משמעותי שהעלה תהיות בדבר כשירותו של המנוח. כעת, משוכח כי רצונו של המנוח תואם את האמור בצוואה, הוסרה התהיה שהייתה (עמ' 218).

79. פרופ' פניג התייחס לחו"ד פרופ' א.מ., מי שבדק את המנוח בזמן אמת ומצאו כשיר. מומחה ביהמ"ש העיד כי למרות שהעיר מספר הערות בנוגע לחו"ד פרופ' א.מ., הוא סבור שמדובר בבדיקה ובחו"ד תקינה, שאין להתעלם ממנה. המומחה ציין בחו"ד הראשונה כי חסרה לו בדיקה של המנוח בזמן אמת, אולם לאחר מכן הוצגה לו חו"ד פרופ' א.מ., בדיקה של גריאטר בזמן אמת, שגם אם היא חסרה, עדיין יש לה משמעות (עמ' 209).

80. סיכומו של דבר, עפ"י כל המסמכים והנתונים שהוצגו למומחה ביהמ"ש הוא דבק במסקנתו, כי המנוח היה כשיר לחתום על הצוואה.

81. מהאמור לעיל עולה, כי כשירותו של המנוח נבדקה ע"י 3 מומחים:

. ד"ר י', שמצא כי אין מסקנה חד-משמעית בנוגע לכשירותו של המנוח וסבור כי אם הצוואה פשוטה וההורשה שיוינית, כנראה שהמנוח כשיר.

. פרופ' א.מ., שסבור כי המנוח כשיר.

. פרופ' פניג, מומחה מטעם ביהמ"ש, סבור שהמנוח כשיר.

82. נוסף למומחים, קיימות עדויות מהימנות שהמנוח נהג לטוס לחו"ל לבדו, לפגוש שם את חברתו, המנוח נהג לקרוא כל יום את עיתון XXX (פרוט' 14.2.24 עמ' 131, 21.2.24 עמ' 146), חתם בבנק על מסמכים מהותיים (הוספת מיופה כח לחשבון), חילק מתנות יקרות לנכדיו ועזר כספית משמעותית לבנו, פעל בהליך של "גילוי מרצון" והביא ארצה כסף שהיה מופקד בחשבונות בנק בXXX, תוך רתימת 2 מנכדיו לתהליך והנחייתם (פרוט' 14.2.24 עמ' 116 ואילך, פרופ' 21.2.24 עמ' 52 ואילך).

83. מכל הנ"ל עולה תמונה של כשירות, ללא צל של ספק.

84. למרות האמור, המתנגדים טענו להיעדר כשירות ולהשפעה בלתי הוגנת ובחרו להכפיש, ללא כל סיבה, את עוה"ד שערך את הצוואה, את עוה"ד שחתמה כעדה לצוואה, את גרושתו של הבן ד', את פרופ' א.מ., את המטפל הזר של המנוח. כולם, לטענת המתנגדים קשרו קשר להחתים זקן סנילי שאינו מבין דבר, על צוואה שמקנה למתנגדים עצמם סכום של כ- 9.2 מיליון ₪, המהווים כ- 40% מעיזבונו של המנוח (ס' 74 לסיכומי המתנגדים).

85. באשר למומחים הרפואיים, המתנגדים טוענים כי מסקנתו החד-משמעית של ד"ר י' הייתה שהמנוח לא כשיר (ס' 53 לסיכומיהם). אני מבין אחרת את הכתוב, גם מומחה ביהמ"ש מבין כמוני ומעבר למפורט לעיל אין לי מה להוסיף.

86. בנוגע לפרופ' א.מ., המתנגדים סבורים שבדיקתו רדודה ושטחית (ס' 10 לסיכומי תשובה), מסקנתו הזויה (ס' 62 לסיכומיהם) והוא שימש כ"חותמת גומי" (ס' 102 לסיכומי תשובה). אני סבור אחרת, וגם מומחה ביהמ"ש סבור כמוני, כמפורט לעיל.

87. ופרופ' פניג, מה באשר אליו? לדעת המתנגדים מדובר במומחה תמים שהושפע והוטה על ידי ביהמ"ש לטובת התובעים (סע' 75-79 לסיכומיהם).

88. לטענת המתנגדים, גם ביהמ"ש פעל כנגדם, התערב בחקירתו המאלפת של ב"כ המלומד, עוה"ד יהונתן קניר, וגרם למומחה התמים לשנות את דעתו ולהגיע למסקנה תמוהה (ס' 80 לסיכומיהם).

89. ראשית, ביהמ"ש אינו מכיר איש מהצדדים ואין לו עניין בטובתו או חלילה רעתו של מי מהם. שנית, ביהמ"ש קצב את חקירת המומחה לפרק זמן של חצי שעה. למרות זאת, לא קטעתי את חקירת ב"כ המתנגדים וגם לאחר שחקר את המומחה משך שעה שלמה אפשרתי לו להמשיך ולחקור, חקירה שמשתרעת על פני 35 עמודים. שלישית, חקירת המומחה ע"י ב"כ המתנגדים לא העלתה דבר והמומחה לא חידש מאומה: מסקנתו של המומחה גובשה קודם לחקירתו, הועלתה על הכתב ונמסרה לצדדים. רביעית, אני מכבד את דעתו של ב"כ המתנגדים, לפיה הצוואה היא בעל "מורכבות אדירה", אולם דעתי שונה, וכך גם דעתו של המומחה, כפי שנרשם על ידו בתשובתו לשאלות ההבהרה.

90. בסעיף 79 לסיכומיהם טענו המתנגדים כי "ברוח הגבית שניתנה לו, "ברח" המומחה לעולם הספקות... בניסיון נוסף להצדיק את השינוי במסקנתו המומחה ברח לחומרים הגולמיים שעמדו בפניו לעת עריכת חווה"ד...".

91. אני מבין לאיזו "רוח גבית" הכוונה ומדוע סבורים המתנגדים שלמומחה ביהמ"ש יש חלילה משהו נגדם או לטובת התובעים. מדוע לדעתם זקוק המומחה "לברוח" ממהו ואיזו סיבה יש לו שלא לאמר את מה שהוא באמת חושב, מתוך שיקול דעת מקצועי. פרופ' פניג הוא מומחה בעל שם ובעל ניסיון רב, מרבה להופיע בבתי משפט וחקירתו הנגדית לא העלתה דבר, מלבד ניסיונות לא מוצלחים להטעותו. כך למשל ב"כ המלומד של המתנגדים טען בפני המומחה שבצוואה, פעם ראשונה נקבע כי מנהל העיזבון ימכור את הבית, מה שמעולם לא היה קודם לכן (עמ' 213). האמת היא שבצוואה מיום 6.3.16 שנערכה ע"י עו"ד אחר, מינה המנוח מנהל עיזבון והורה לו למכור את הבית (ס' 7 לצוואה). כך גם כאשר ב"כ המתנגדים טען בפני המומחה שפרופ' א.מ. כתב את חווה"ד מבלי ששאל כלום את המנוח (עמ' 209), זאת כאשר פרופ' א.מ. העיד כי בדיקתו את המנוח ערכה למיטב זיכרונו כשעה (עמ' 157).

92. סיכומי של דבר, המתנגדים לא הוכיחו את טענותיהם ולפיכך ההתנגדות נדחת.

93. עפ"י התקנות, בסיומו של הליך משפטי יש לפסוק את הוצאותיו. במקרה הנוכחי מדובר בתיק שנמשך כשנתיים וחצי והתקיימו בו 5 דיונים, מהם 4 דיוני הוכחות ממושכים שבמהלכם נחקרו 15 עדים.

94. ההתנגדות לצוואה משוללת כל יסוד, נעדרת ראיה כלשהי וטענות המתנגדים נטענו בחוסר תום לב, כמפורט לעיל.

95. הצדדים לא פירטו את הוצאותיהם, על כן אני מחייב את הנתבעים 1, 2, 3, לשלם יחד ולחוד לתובעים יחד ולחוד הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 500,000 ₪, המהווים כ- 2.2% משווי העיזבון, כפי שנטען ע"י ב"כ הנתבעים. סכום זה גם תואם את התעריף המינימאלי המומלץ ע"י לישכת עורכי הדין. הסכום יישא ריבית שקלית מהיום עד לתשלום בפועל. ניתן לקזז את הסכום מתוך העיזבון. ניתן להגיש לחתימתי צו קיום צוואה.

96. הנתבעים טענו בדיון הראשון שרצונם להסיר את החיסיון מהתיק ולפרסם את שמות הצדדים והעדים. השבתי לנתבעים כי בקשתם תיבחן בסיום התיק. לפיכך, ככל והנתבעים מעוניינים עדיין בבקשתם, יגישו בקשתם תוך 15 ימים, במקביל לביהמ"ש ולתובעים, אשר יגיבו תוך 15 יום מיום שיקבלו את הבקשה. הפגרה לא במניין הימים.

97. **המזכירות** תשלח את פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.

98. **מותר לפרסום ללא פרטים מזהים**. ניתן היום, ט"ז אב תשפ"ה, 10 אוגוסט 2025, בהעדר הצדדים. חתימה

גט

OVER

משפחה • משפט • ומה שביניהם

WWW.GET-OVER.CO.IL

